

Cuprins

Prefață	5
Argument	6
Capitolul I. Aspecte teoretice și de cercetare în pedagogia specială	
1.1. Delimitări conceptuale în pedagogia specială	8
1.2. Obiectul, subiectul și obiectivele pedagogiei speciale	18
1.3. Clasificarea internațională a deficiențelor, incapacităților și handicapurilor	20
1.4. Domenii de cercetare ale pedagogiei speciale moderne	25
Capitolul II. Evoluția sistemului național al învățământului special	
2.1. Contextul politico-economic și sociocultural al apariției și dezvoltării sistemului național al învățământului special	27
2.2. Perioade specifice de evoluție a atitudinilor față de persoanele cu deficiențe: de la segregare la integrare	29
2.3. Învățământul special din Moldova de-a lungul istoriei	31
2.3.1. Situația persoanelor cu deficiențe din Basarabia până în 1918	32
2.3.2. Învățământul special din Basarabia anilor 1918-1944	33
2.3.3. Învățământul special din RASS Moldovenească (1924-1940)	34
2.3.4. Învățământul special din RSS Moldovenească (1944-1991)	35
2.4. Organizarea sistemului național al învățământului special în cadrul câmpului educațional european (1991-prezent)	38
Capitolul III. Instrumente didactice ale pedagogiei speciale	
3.1. Caracteristica copiilor cu cerințe educaționale speciale și acțiunile de sprijin compensator-terapeutice	45
3.2. Conținuturile învățământului special	47
3.3. Principiile didactice aplicate în învățământul special	49
3.4. Strategiile didactice: metodele de instruire și mijloacele de învățământ	57
3.4.1. Metodele de instruire aplicate în învățământul special	57
3.4.2. Mijloacele de asigurare a procesului instructiv-recuperator în învățământul special	66
3.5. Tehnologia didactică. Formele de organizare a procesului de învățământ	73
3.5.1. Sisteme de organizare a procesului de învățământ	73
3.5.2. Lecția – activitate didactică de bază	78
3.6. Educatorul – profesiune-cheie în sistemul de protecție a copilului	92
3.6.1. Specificul muncii educatorului	92
3.6.2. Planificarea și proiectarea în activitatea educatorului	94
3.6.3. Cerințe ale muncii educatorului	96
Capitolul IV. Particularitățile de instruire a copiilor cu diverse tipuri de dizabilități	
4.1. Copiii cu deficiențe de intelect	99
4.2. Copiii cu deficiențe de vorbire	114
4.2.1. Deficiențe de pronunție sau de articulație	116
4.2.2. Deficiențe de ritm și fluentă ale vorbirii	121
4.2.3. Deficiențe de voce	124
4.2.4. Deficiențe ale limbajului citit-scris	125
4.2.5. Deficiențe polimorfe	128
4.2.6. Deficiențe de dezvoltare ale limbajului	129
4.2.7. Deficiențe ale limbajului bazate pe disfuncții psihice	130

4.3. Copiii cu dizabilități auditive.....	136
4.4. Copiii cu dizabilități de vedere	142
4.4.1. Tulburările refracției oculare (ametropiile)	142
4.4.2. Opacitățile mediilor refringente	144
4.4.3. Afecțiunile retinei (retinopatiile) ce pot fi congenitale sau dobândite	145
4.4.4. Afecțiunile de la nivelul nervului optic și al căilor optice intracraniene	145
4.4.5. Formele cecității corticale.....	145
4.5. Copiii cu dizabilități emoțional-volitive (autism).....	147
4.6. Copiii cu dizabilități neuromotorii.....	154
4.7. Copiii cu dizabilități asociate (polihandicap)	158
4.8. Dizabilități de comportament.....	160
Capitolul V. Limite și perspective în integrarea școlară a copilului cu cerințe educaționale speciale	
5.1. Conceptul și managementul educației integrate/incluzive.....	166
5.2. Educația integrată: avantaje și dezavantaje. Premise de implementare	169
5.3. Particularități de integrare școlară a diverselor categorii de copii cu cerințe educaționale speciale	177
5.4. Modele, tehnologii, metode de integrare școlară și socială	184
5.5. Parteneriate educaționale – parte a culturii organizaționale a școlii	189
5.5.1. Interacțiunea școlii incluzive cu familiile elevilor cu cerințe educaționale speciale	194
5.5.2. Colaborarea dintre instituțiile educaționale implicate în procesul de incluziune a copiilor cu cerințe educaționale speciale	197
5.5.3. Aspecte de etică și deontologie în relația specialist-părinte	199
5.6. Cadrele didactice – promotorii schimbării	201
5.7. Profilul de competențe extinse la specialiștii din domeniul psihopedagogiei școlii incluzive	205
Capitolul VI. Intervenția psihopedagogică în școala incluzivă	
6.1. Retrospectivă a preocupărilor referitoare la incluziune	211
6.2. Acțiuni de sprijin compensator-terapeutic în instituția incluzivă.....	219
6.3. Standarde educaționale de bază în școala incluzivă	226
6.4. Factorii succesului și ai insuccesului în școala incluzivă	230
Teste generale de autoevaluare	233
Capitolul VII. Tendințe actuale în învățământul special	
7.1. Sistemul național al învățământului special – parte a unui proces global de intervenție pedagogică	237
7.2. Persoanele cu dizabilități și accesul la educație în Republica Moldova	242
7.3. Tendințe actuale în abordarea copilului cu cerințe educaționale speciale	246
7.4. Situația actuală în domeniul incluziunii educaționale la nivel de familie, școală, comunitate	250
7.5. Rolul decisiv al diagnosticului timpuriu în asigurarea succesului asistenței complexe acordate copiilor cu probleme de dezvoltare	254
7.6. Sisteme alternative de integrare/incluziune școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale	257
7.7. Experiențe internaționale în domeniul educației integrate/incluzive.....	260
Bibliografie	273
Anexe	278